

1. møde.

Tirsdag den 6. oktober 1964 kl. 12.

Aldersformanden (Bomholt): Som det medlem, der længst har haft sæde i tinget, påhviler det ifølge folketingets forretningsorden mig at lede valget af en midlertidig formand. Til dette hverv har tingets

største parti, socialdemokratiet, foreslået mig. Der foreligger ikke andre forslag. For så vidt der ikke fremsættes ønske om afstemning, vil jeg betragte mig som valgt til midlertidig formand. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg takker for valget og giver derefter ordet til den højtærede statsminister, for at han kan afgive den i grundlovens § 38 omhandlede redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministeren (J. O. Krag): Hr. formand! Høje ting!

Dagen efter folketingsvalget den 22. september demissionerede regeringen. De forhandlinger, der derefter fulgte, fik det resultat, at kongen opfordrede mig til at danne en ny regering. Denne regering — en socialdemokratisk mindretalsregering — blev udnævnt den 26. september. Det påhviler herefter mig på regeringens vegne at give en redegørelse for rigets almindelige stilling og de foranstaltninger, som regeringen påtænker i det kommende folketingsår.

Det er et afgørende mål for den nye regering, at den udvikling og de fremskridt, der har præget vort land i de senere år, og som har medført høj beskæftigelse og en betragtelig vækst i produktion, byggeri og eksport, kan blive videreført. Herigennem skabes de bedste muligheder for, at landets borgere i frihed og tryghed kan udfolde deres evner. Målet for regeringens politik er, at denne udvikling skal ske under opretholdelse af økonomisk balance såvel i den indre økonomi som i forholdet til udlandet.

Under en mindretalsregerings ledelse vil der stilles store krav til samarbejde mellem de politiske partier. Regeringen ønsker for sit vedkommende at give udtryk for viljen til at gå i spidsen for et sådant samarbejde, og regeringen vil, som det fremgår af denne åbningstale, opfordre til saglige og fordomsfrie forhandlinger. Vilje til samarbejde er ikke noget, man blot kan påkalde hos andre; man må vise den selv. Dette gælder også andre partier end regeringspartiet.

Danmarks udenrigspolitik har i en lang årrække været fastlagt med tilslutning fra et bredt flertal i det høje ting. Jeg går ud fra, at det også bliver tilfældet i fremtiden.

Når man i dag betragter det verdenspolitiske billede, kan det konstateres, at den tendens til afspænding, der har kendetegnet forholdet mellem stormagterne i perioden siden Cubakrisen i efteråret 1962, fortsat synes at gøre sig gældende. Traktaten om prøvestop for kernevåben er ikke forblevet det eneste skridt i afspændings- og nedrustningsbestræbelserne. Det må dog erkendes, at fremskridtene har været begrænsede, og at de fundamentale uoverensstemmelser mellem de store magtgrupperinger ikke er fjernet.

Fra dansk side må vi tillægge det stor betydning, at der fortsat på det internationale plan gøres en indsats i nedrustningsspørgsmålet. Regeringen opretholder kontakt med Sverige og med de NATO-lande, som er deltagere i nedrustningskonferencen, og vil være opmærksom på, om et initiativ fra nordisk side kan få betydning.

Danmarks medlemskab af De Forenede Nationer og vor tilslutning til verdensorganisationens målsætning er fortsat hovedgrundlaget for vor udenrigspolitik. Danmark vil fortsat styrke FN's muligheder for at løse sine mangeartede opgaver bedst muligt. Gennem De Forenede Nationer har de små og mellemstore lande fået nye muligheder for at påvirke den internationale politik og verdens offentlige mening. Danmark vil vedvarende være aktiv i FN's arbejde og videreføre det nordiske samarbejde på dette område.

De brydninger, der præger forholdene mange steder i verden, står i de fleste tilfælde i direkte forbindelse med de nye nationers frigørelse, som er skredet hurtigt frem. Den har ikke altid kunnet følge fredelige baner, og for de relativt få koloniområder, der er tilbage, må vi være forberedt på, at opnåelsen af uafhængigheden kan indebære vanskeligheder. Danmarks medlemskab af FN's koloniudvalg giver os et særligt ansvar, og vi vil fortsat virke for, at frigørelsen foregår så gnidningsløst som muligt. Det spiller en afgørende rolle i vore overvejelser, om de pågældende kolonimagter indtager en positiv holdning over for et samarbejde med FN om vanskelighedernes overvindelse.

Udviklingen i Den sydafrikanske Republik giver anledning til stor bekymring. Den sydafrikanske regering har stadig ikke vist tegn på forståelse for nødvendigheden af at indlede en ny kurs og samarbejde med FN om at bringe apartheidpolitikken til ophør. Samtidig øges presset især i FN for nye beslutninger rettet imod apartheidpolitikken.

De nordiske landes bestræbelser under FN's 18. generalforsamling for at finde nye veje til en løsning af raceproblemerne i Sydafrika er blevet videreført af den ekspertgruppe, der blev nedsat. Sikkerhedsrådet har tiltrådt eksperternes forslag, som bl. a. indebærer en undersøgelse af spørgsmålet om en nærmere udformning af en eventuel sanktionspolitik.

Fra dansk side tilslutter vi os sikkerhedsrådets seneste vedtagelser i håbet om, at det alvorlige perspektiv, som eventuelle sanktionsforslag kan rumme, dog vil bevæge den sydafrikanske regering til at indlede et konstruktivt samarbejde med De Forenede Nationer.

Situationen omkring Cypern er afledt af uenighed om de linjer, som ved Cyperns opnåelse af selvstændighed blev fastlagt for de græsk-cypriotiske og de tyrkisk-cypriotiske befolkningsgruppers indbyrdes samliv inden for det cypriotiske samfunds rammer.

Det var under indtryk heraf, at regeringen for et halvt år siden følte det som en naturlig opgave for Danmark at bidrage til FN's arbejde for at bevare freden på Cypern ved at stille et militært kontingent og et kontingent af politifolk til rådighed for FN's styrke på øen. For få dage siden besluttede sikkerhedsrådet at forlænge styrkens mandat for en ny 3 måneders periode, og regeringen har efterkommet en anmodning fra FN's generalsekretær om, at de danske kontingenter fortsætter. Sagen vil, så snart det er muligt, blive forelagt for og drøftet i det udenrigspolitiske nævn.

Regeringen vil fortsat bidrage til FN's styrker i det mellemste østen. Erfaringerne fra disse opgaver er grundlaget for opstillingen af den permanente danske FN-styrke. Opstillingen af denne styrke, som finder sted samtidig i de andre nordiske lande, må ses som et bidrag til en forbedring af vilkårene for FN's fredsbevarende virksomhed.

Regeringen agter at fortsætte sin NATO-politik uforandret. Samarbejdet inden for NATO foregår i overensstemmelse med FN-pagten og har samme formål som De Forenede Nationer og vor egen virksomhed i FN: at bevare freden.

Regeringen fastholder den nuværende atompolitik, som øver en stabiliserende virkning inden for det nordiske område.

Forsvarsforliget af 1960 er fortsat grundlaget for regeringens forsvarspolitik. Regeringen er opmærksom på de driftsmæssige og materielle problemer, der vil opstå, efterhånden som de amerikanske og canadiske våbenhjælpsprogrammer afvikles.

De væsentlige politiske meningsforskelle, der lå bag ved sammenbruddet af de europæiske markedsforhandlinger i januar 1963, består stadig. Regeringen vil nøje følge udviklingen på dette område og have sin opmærksomhed henvendt på at finde nye veje, som kan føre frem til det brede økonomiske og politiske samarbejde i Europa, som fortsat er regeringens mål. Den kontakt, som løbende opretholdes med fællesmarkedets lande, skulle muliggøre en hurtig genoptagelse af vore forhandlinger, så snart situationen afklares og der herved forhåbentlig skabes grundlag for et mere omfattende europæisk samarbejde.

I mellemtiden vil regeringen søge at opretholde og udvide eksporten. Ikke mindst vil man søge at fremme landbrugseksporten overalt, hvor muligheder foreligger, således at de skadelige virkninger for landbruget af den nuværende europæiske markedsopdeling begrænses mest muligt.

EFTA-samarbejdet har medført betydelige fordele for dansk erhvervsliv, og regeringen går ind for yderligere udvidelser af dette samarbejde til gavn for danske interesser.

Det er regeringens hensigt at forøge den tekniske og finansielle hjælp til udviklingslandene. En hurtig økonomisk vækst i disse lande vil fremme samhandelen og er samtidig vejen til en højnelse af levestandarden og en fjernelse af de sociale modsætningsforhold, der i dag skaber så store problemer. Der er ikke blot behov for en kortsigtet, humanitær hjælp, men for et langsigtet, konstruktivt opbygningsarbejde, som vil være til gavn for udviklingslandene, og som samtidig vil være en af forudsætningerne for en fredelig verdensudvikling.

Regeringen vil fortsat give fuld støtte til Europarådets virksomhed.

Også det nordiske samarbejde vil blive videreført. Ved Nordisk Råds virksomhed er der banet vej for betydelige resultater med hensyn til lovgivning og administration.

På begge sider af den dansk-tyske grænse finder der en rolig udvikling sted under respekt for mindretallene og for det arbejde, der udføres på folkelige og kulturelle områder. Den støtte, som fra dansk side er blevet ydet til de danske sydslesvigere, vil blive fortsat.

De problemer, som følger af, at det tyske mindretal efter valget ikke længere er repræsenteret i folketinget, vil regeringen efter nærmere forhandling søge løst på en for mindretallet tilfredsstillende måde. Det vil være en hovedopgave at sikre en udbygning af det gode samarbejde og naboforhold, der nu råder i grænselandet.

Den økonomiske udvikling har i det forløbne år været præget af en betydelig fremgang, som stort set alle dele af befolkningen og erhvervene har nydt godt af.

Ikke mindst er det værd at nævne, at landbrugserhvervet kan opvise en mærkbar forbedring. Landbrugseksporten har været stigende, og de øgede varemængder har til dels

kunnet sælges til højere priser. Det samlede salg til hjemmemarkedet er gået frem. Hertil kommer virkningerne af en god høst.

Industriproduktionen viser god fremgang, og beskæftigelsen i industrien er øget, omend svagere. Dette er udtryk for den produktivitetfremgang, der finder sted under disse års hurtige udvikling. Industriens investeringer vil i år passere det meget høje niveau fra 1962. Bemærkelsesværdigt er det, at eksporten på flere vareområder er steget i endnu stærkere takt end i de foregående år. Dette er naturligvis bl. a. betinget af den almindelige højkonjunktur i verden omkring os, men det må tillige tages som et udtryk for dansk industris internationale konkurrenceevne.

Skibsfarten har haft bedre indtjening, omend fremgangen her er mere beskedent. Der må fortsat regnes med hård konkurrence.

Danmarks fiskerierhverv viste ny fremgang, og eksporten satte i 1963 rekord. Inden for byggeri og anlægsvirksomhed har opsvinget været særlig kraftigt.

Boligbyggeriet og erhvervsbyggeriet befinder sig på et højere niveau end i noget tidligere år. Presset for at påbegynde endnu mere byggeri er fortsat så stort, at det ikke har været muligt fuldt ud at afvikle alle byggerestriktioner i alle dele af landet.

De øvrige byerhverv har deltaget i det almindelige økonomiske opsving. Tendensen til, at nye arbejdspladser navnlig skabes i de såkaldte serviceerhverv, medens beskæftigelsen i industrien vokser langsommere, træder nu tydeligere frem. Samtidig er vandrungen fra landbruget til byerhvervene fortsat omtrent usvækket, og de problemer, den hurtige bydannelse foranlediger, gør sig gældende med fuld styrke.

Højkonjunktoren fortsætter linjen fra årene 1958 til 1962, hvor den samlede produktion steg med over 5 pct. om året. Den hurtige vækst har aktualiseret de problemer, som også tidligere har rejst sig for dansk økonomi i perioder med stærk produktionsfremgang. Trods en forøgelse af valutaindtægterne med henved 1 milliard kr. på årsbasis har der især i årets første halvdel udviklet sig et betydeligt underskud i samhandelen med udlandet. Dette har endnu ikke ført til nogen nedgang i valutareserverne, som tværtimod i dag, bl. a. i kraft af den førte lånepolitik, ligger godt 1 milliard kr. højere end for et år siden og nu udgør over 3 milliarder kr.

Regeringen har fra årets begyndelse været opmærksom på risikoen for en overophedning af økonomien og har taget en række skridt til at imødegå denne fare. En række forbrugsafgifter blev forhøjet i februar. Til aflastning af arbejdsmarkedet blev igangsættelsen af nye offentlige byggearbejder udskudt, og forswarets genindkaldelse blev annulleret for indeværende efterår. Endelig har nationalbanken foretaget en stramning af kreditgivning.

Det er lykkedes at opnå en dæmpning af stigningstakten i priserne. De største prisstigninger i det forløbne år er enten afledt af, at landbrugets eksportpriser er steget, eller af stigende importpriser. Hvad de sidste angår, synes udviklingen nu atter på vej mod større stabilitet.

Det er for regeringen et afgørende hensyn, at der føres en politik, hvorved den økonomiske balance holdes. Den for store uligevægt i handelsbalancen, som jeg allerede har omtalt, må søges rettet op. Hertil kommer de krav til den økonomiske politik, der vil opstå i forbindelse med overenskomstforhandlingerne og med den løsning af tjenestemandenes lønproblemer, som partierne under valgkampen erklærede det nødvendigt at nå frem til.

Videre må det påregnes, at der også i andre henseender stilles store krav til statskassen om øgede udgifter til en række formål. Tilbageholdenhed i de offentlige investeringer vil dog fortsat være nødvendig.

Mellem disse forhold er der en nøje sammenhæng, og den problemkreds, der foreligger for regeringen og folketinget, samler sig således om to centrale områder: statsbudgettet og hermed finanspolitikken på den ene side og indkomstudviklingen på den anden side.

En konkret vurdering af de statsfinansielle udsigter for det kommende finansår vil foreligge, når finansministeren i slutningen af november måned fremsætter finanslovsforslaget.

Det netop offentliggjorte statsregnskab for 1963-64 viser imidlertid, at de samlede udgifter er blevet noget mindre end de bevillinger, der blev givet, og mindre end de skøn over udgifterne, der lå til grund for budgettet. Også for indeværende finansår kan det påregnes, at udgifterne holdes inden for de i budgettet fastlagte rammer, og der kan regnes med et overskud af mindst samme størrelse som budgetteret.

Dette resultat er fremgået af en stigning såvel i statens udgifter som i indtægterne i forhold til det foregående finansår. Der er næppe udsigt til, at udgiftsstigningen kan blive mindre i det kommende finansår. Alene på budgettets store lovbestemte udgiftsposter, hvorunder især kan nævnes folke- og invalidepension m. v., tilskud til folkeskolen, sygehuse, de kommende vejudgifter, må påregnes en udgiftsstigning på omkring en halv milliard kr. En del af denne stigning skyldes ny lovgivning bl. a. vedrørende fuld folkepension. Hertil kommer en merudgift i 1965-66 på godt 200 mill. kr., hvis januarpristallet udløser en dyrtidsportion, altså en samlet udgiftsstigning alene på disse poster på omkring 700 mill. kr.

Hvad de ikke lovbestemte udgifter angår, skal der ikke på dette tidspunkt træffes bindende afgørelse. Der foreligger her en række spørgsmål, som regeringen vil tage stilling til, når den i løbet af de kommende uger udarbejder finanslovsforslaget. Må jeg på dette sted erindre om, at der under valgkampagnen fra så godt som alle sider har været fremført krav om øget offentlig indsats på en række områder. Det drejer sig om uddannelsen i alle dens led og i tilslutning hertil ønsket om kollegiebyggeri og om øget støtte til de unge gennem uddannelsesfonden. Det drejer sig om forskning. Det drejer sig om løsningen af vore trafikproblemer og gennemførelsen af de store broprojekter. Det drejer sig om sundhedsvæsenet og den sociale forsyning: sygehuse, plejehjem og særfororgsinstitutioner.

Regeringen er enig i, at der her foreligger en række samfundsmæssigt betydningsfulde opgaver; men af hensyn til den økonomiske balance, som er den nødvendige forudsætning for fortsat fremgang, vil disse opgaver ikke kunne løses på én gang.

Vi har i dag nået en så høj beskæftigelse og en så høj levestandard, at den økonomiske kapacitet er anspændt. Selv om vi regnede med gunstige internationale konjunkturer også i 1965, og selv om en fortsat produktivitet fremgang på omkring 3 pct. pr. år ville være mulig, skal der vises forsigtighed såvel med hensyn til forbrugets og indkomsternes vækst som med hensyn til de offentlige investeringer. Regeringen vil på denne baggrund underkaste finanslovsforslaget en særdeles kritisk gennemgang og søge udgiftsstigningerne holdt inden for de snævrere mulige grænser. Dette indbefatter også det offentlige bygge- og anlægsbudget.

På boligbyggeriets område må der for hele landet påregnes igangsat ca. 40.000

boliger i 1964, og færdiggørelsen vil sætte en ny rekord. Rationaliseringen af boligbyggeriet, som er en af forudsætningerne for at nå et stort byggeri med huslejer, som folk med almindelige indkomster kan betale, har gjort væsentlige fremskridt. Montagebyggeriet, der tidligere blev betragtet som et eksperiment, har nu placeret sig centralt i byggeindustrien.

Det er regeringens opfattelse, at en videreførelse af liberaliseringsbestræbelserne inden for byggesektoren er mulig. Regeringen vil søge forhandlinger indledt om boligbyggeriets finansieringsvilkår og om huslejepolitikken, dog under forudsætning af lejerbeskyttelsens bevarelse.

De fremsatte tanker om at søge boligbyggeriets finansieringsudgifter lettet gennem værdifaste lån vil blive gjort til genstand for nærmere undersøgelse.

En afgørende faktor i stabiliseringspolitikken bliver statsfinansernes stilling i det kommende finansår. Selv om der ved uændrede skatte- og afgiftssatser vil ske en stigning i statens samlede indtægter, som skønnes at andrage omkring 1 milliard kr., må man regne med, at yderligere statsindtægter vil blive en nødvendighed. Hvor store beløb der kræves for at sikre den økonomiske stabilitet, er det ikke muligt at udtale sig om på nuværende tidspunkt — det beror ikke mindst på, hvorledes forståelsen for de økonomiske ligevægtsproblemer kan give sig udslag inden for erhvervene, ved pris- og avanceudviklingen og ved arbejdsmarkedets forhandlinger.

Overenskomstforhandlingerne bør naturligvis føres i overensstemmelse med de forhandlingsregler, der er aftalt mellem parterne. I disse forhandlingsregler er det forudsat, at der opstilles rammer, der er afpasset efter den almindelige økonomiske situation. Dette er et meget vigtigt hensyn, og regeringen nærer tillid til, at parterne vil være i stand til gennem egne forhandlinger at finde en løsning inden for sådanne rammer.

Det økonomiske råd er et egnet forum for mange af de drøftelser, stabiliseringspolitikken nødvendiggør. Regeringen vil med henblik på en samlet orientering om de økonomiske forhold snarest optage kontakt med erhvervslivets og arbejdsmarkedets organisationer, herunder tjenestemændenes hovedorganisationer.

Beskæftigelsen har i det sidste år været højere end nogen sinde.

Arbejdsløshedsprocenten for de sidste 12 måneder er den laveste, som hidtil er registreret her i landet. Regeringen tillægger det afgørende betydning, at der fortsat føres en fast økonomisk politik, som tilgodeser hensynet til den fulde beskæftigelse.

Der vil blive ydet en særlig indsats for øget vinterbeskæftigelse, og gennem egne udviklingen og arbejdsformidlingen vil regeringen virke for, at stabile beskæftigelsesforhold opnås i alle dele af landet.

En stadig udbygning af erhvervsuddannelsen er en forudsætning for at få øget bevægelighed på arbejdsmarkedet og et større udbud af kvalificeret arbejdskraft. Der vil blive sat ind på mulighederne for øget uddannelse af ikke-faglærte og for efteruddannelse og omskoling af arbejdskraften.

Samfundsudviklingen griber dybt ind i familiens vilkår og i kvindens placering i samfundet. Det gælder kvindens stilling i hjemmet, det gælder kvindens deltagelse i samfundslivet såvel som kvindens uddannelsesmuligheder og stilling på arbejdsmarkedet, hvor de retlige hindringer for ligestilling er ved at være fjernet, men hvor faktiske skævheder fortsat består. Det er regeringens hensigt at nedsætte en bredt sammensat kommission til at gennemgå hele denne problemkreds og overveje, hvor der er behov for ændringer i lovgivningen eller for andre forholdsregler.

Som det vil være bekendt, har finansministeren nedsat et udvalg med repræsentanter for tjenestemandorganisationerne og administrationen til at belyse problemerne for statstjenestemænd og -pensionister som følge af gennemførelsen af fuld folkepension og arbejdsmarkedets tillægspension. Det påhviler udvalget at opstille alternative tekniske muligheder for løsningen af disse problemer, og det forventes at afslutte sit arbejde inden den 1. april næste år. Regeringen agter på grundlag af udvalgets betænkning at søge en løsning af problemerne.

Også kravene om en effektivisering af administrationen rejser sig, og regeringen agter at søge overvejelserne vedrørende kommunalreformen og decentralisering af statsadministrationen fremskyndet. Spørgsmålet om den kommunale byrdefordeling, der for tiden overvejes, hører hjemme her, men må samtidig ses i sammenhæng med forestående reformer af hele skattesystemet.

Regeringen agter som grundlag for forhandlinger snarest at fremsætte forslag om fiksering af den afgiftspligtige grundstigning på grundlag af den 12. alm. vurdering i 1960. Det indtægtstab for kommunerne, som opstår herved, vil blive taget op til forhandling i forbindelse med udarbejdelse af forslag om en omlægning af den øvrige ejendomsbeskatning, som dels tager sigte på en forsat afvikling af ejendomsskylden, dels indebærer, at den statslige grundskyld afskaffes, og at der dermed for fremtiden alene skal svares grundskyld til kommunerne. Det er hensigten at overlade til kommunerne selv inden for visse rammer at træffe bestemmelse om grundskyldens størrelse.

I overensstemmelse med aftalerne i sidste folketingsår vil regeringen som oplæg til forhandlinger om inddragelse til samfundet af en del af fortjenesten på jord, som overgår til anden anvendelse, fremsætte forslag om ændringer i loven om særlig indkomstskat.

Som led i en reform af den samlede beskatning vil der i løbet af folketingsåret blive fremsat forslag om en omlægning af den personlige indkomstskat, således at skatten opkræves af den løbende indtægt og for de flest mulige som skat ved kilden.

Der vil blive fremsat forslag om sambeskatningens ophævelse, hvor der er tale om selvstændige hustruindtægter.

Det skattefrie bundfradrag vil blive foreslået forhøjet, ligesom grænsen for proportionalbeskatningen vil blive foreslået hævet i forbindelse med en mildnelse af progressionen for indtægter umiddelbart over denne grænse.

Under hensyn til den forventede stigning i statens udgifter vil det formentlig være nødvendigt at øge den samlede forbrugsbeskatning. For at imødegå virkningerne heraf for familier med børn og for befolkningsgrupper, hvis indkomster er forholdsvis lave, vil børnetilskuddene — især til enlige forsørgere — blive foreslået forøget og kontant udbetalt, og der vil blive foreslået kompensation til folkepensionister, invalidepensionister m. fl.

Med henblik på en effektivisering af ligningsarbejdet vil en reform af skatteadministrationen blive taget op til overvejelse på grundlag af den tidligere afgivne betænkning herom og i samråd med de kommunale myndigheder.

Spørgsmålet om eventuelle ændringer af de eksisterende regler for skattebegunstigelse af opsparing vil blive behandlet på grundlag af det resultat, der vil fremkomme fra det nedsatte udvalg.

Der er i tolddepartementet indledt en undersøgelse af spørgsmålet om den såkaldte værditilvækstafgift, hvorom der for nylig for Sveriges vedkommende er stillet forslag i en af sagkyndige udarbejdet betænkning. Det har ikke været muligt på det foreliggende

grundlag at tage standpunkt til dette spørgsmål, men det bør efter regeringens opfattelse indgå i overvejelserne om forbrugsbeskatningens fremtidige struktur.

Det igangværende udvalgsarbejde om jordproblemerne, herunder om regionplanlægning og landsplanlægning, vil blive fortsat. Det vil være regeringens hensigt, efterhånden som dette arbejde bliver færdigt, at søge spørgsmålet løst ved bred forhandling partierne imellem.

Regeringen agter at fremsætte forslag til en ny næringslovgivning på grundlag af næringslovskommissionens betænkning og til en ny licitationslovgivning på grundlag af betænkningen herom.

En udbygning af landets vejnet må fortsættes, og et forslag om en jysk motorvej vil blive fremsat.

Statsbanernes modernisering og rationalisering vil blive videreført med henblik på at opnå øget kapacitet og driftsmæssige besparelser.

Arbejdet med en forbedring af den københavnske nærtrafik og med udbygning af statsbanernes færgeforbindelser videreføres.

Det forventes, at der i folketingsåret 1965-66 vil kunne fremsættes lovforslag til en principbeslutning om bygning af en fast forbindelse over Store-Bælt.

De tekniske undersøgelser om den fremtidige placering af Kastrup Lufthavn vil blive fortsat.

På uddannelsesområdet må det være regeringens målsætning at skabe muligheder for alle unge, svarende til den enkeltes evner og interesser. Den stærkt stigende tilgang til de forskellige former for ungdomsuddannelse gør en fortsat udbygning nødvendig. Regeringen er indstillet på at imødekomme behovet for offentlige studenterkursus for dem, der i en senere alder måtte ønske at få en studentereksamen.

Også universiteternes og de øvrige højere læreanstalters tilgang af studerende er stærkt stigende. Planlægningsudvalget for den videre universitets- og læreanstaltsudbygning vil nu blive nedsat. Blandt dette udvalgs første opgaver vil være at tage stilling til placeringen af et universitetscenter inden for det sydjyske område og til planerne om et ingeniørakademi i Ålborg. Regeringen ønsker at understrege, at den tillægger det nære samspil mellem de højere uddannelser og forskningen afgørende betydning.

Gennem undersøgelserne af de studerendes økonomiske kår må der søges skabt grundlag for faste retningslinjer for ungdommens uddannelsesfond, og kollegiebyggeriet må øges.

Lovforslag om en ny læreruddannelse kan forventes fremsat, så snart læreruddannelsesudvalget har afgivet sin betænkning.

I forbindelse med revisionen af aftenskolelovgivningen må der skabes yderligere muligheder for videruddannelse af voksne.

Lovforslaget om de islandske håndskrifter vil blive fremsat i samme skikkelse som vedtaget i 1961.

Den sociale fremskridtslinje fra de foregående år ønsker regeringen at videreføre.

Regeringen vil fremsætte forslag om forbedringer af invalidepensionisternes forhold, så snart udvalgsbetænkningen herom foreligger.

Arbejdet med at udarbejde forslag om en almindelig tillægspensionsordning med de samme væsentlige træk som den svenske ordning fortsættes i det eksisterende udvalg. Der ventes en foreløbig betænkning om mulighederne for at udvide Arbejdsmarkedets

Tillægspension til også at omfatte selvstændige næringsdrivende og landbrugere, og derpå vil regeringen tage sagen op med henblik på fremsættelse af lovforslag.

Forhøjelse af de løbende erstatninger i henhold til ulykkesforsikringsloven og af sygedagpengene vil blive foreslået.

En omlægning og forbedring af børnetilskuds- og bidragssystemet er tiltrængt for at forbedre vilkårene for familier med børn, ikke mindst for enlige forsørgere.

Med udgangspunkt i den nye omsorgslov vil man fremme bygningen af plejehjem og uddannelsen af flere hjemmehjælpere.

Inden for revalidering og særforsorg vil man fortsat bestræbe sig på at give de handicappede adgang til bedre uddannelse og bedre beskæftigelse.

Børne- og ungdomsforsorgen må fortsat udbygges, bl. a. ved opførelse af flere børnehaver.

Regeringen lægger vægt på, at arbejdet i den nylig nedsatte kommission til gennemgang af sociallovgivningen snarest kommer i gang.

Efter at regeringen i maj 1964 havde nedsat et udvalg om arbejdsløshedsforsikringen, er en omfattende gennemgang påbegyndt af principielle problemer inden for denne forsikring. Der er rejst spørgsmål om en mere rimelig byrdefordeling, om mere tidssvarende ydelser og i det hele om samfundets solidaritet over for medborgere, som har en særlig arbejdsløshedsrisiko. Udvalget vil også beskæftige sig med de problemer, som er draget frem i den tidligere afgivne betænkning om arbejdsanvisningens struktur og virkemidler.

Inden for det kulturelle område har de senere års omfattende lovgivningsarbejde og øvrige aktivitet skabt forventninger om en frugtbar udvikling. Det vil blive en foreløbig hovedopgave at bygge videre på det grundlag, der er skabt ved den nye lovgivning. Mange bestemmelser heri forudsætter, at der sker en konsolidering og en videre udvikling på det administrative og bevillingsmæssige plan. Med grundlag i teaterloven og filmsloven kan der således ventes forslag om en principiel nyordning af teater- og filmsuddannelserne og med grundlag i den ny folkebibliotekslov en udbygning af bibliotekaruddannelsen.

Lovene om musikkonservatorier er et bidrag til forbedring af uddannelsen af musikere. Den påbegyndte udbygning af arkitektuddannelsen ved det jyske kunstakademi i Århus vil blive fortsat, og der vil blive arbejdet videre med planerne om også at indrette en billedkunstnerisk uddannelse i Århus. For de videnskabelige bibliotekers vedkommende vil spørgsmålet om en udbygning blive taget op.

På det kirkelige område vil regeringen følge den hidtidige linje. Det er hensigten at søge gennemført lovregler om dækning af udgifter ved opførelsen af nye kirker, når det herom nedsatte udvalg har afsluttet sit arbejde.

Regeringen vil som hidtil i nøje forståelse med det færøske hjemmestyre og bl. a. gennem det nyoprettede investeringsfond støtte bestræbelserne for at opbygge og udvide det færøske erhvervsliv.

Grønlandsudvalget af 1960 har i sin betænkning udformet en række forslag til videreførelse og intensivering af den udvikling, der indledtes med den store Grønlandskommission.

Udvalget har udarbejdet en udviklingsplan for tiåret 1966-75, hvor der især er lagt vægt på investeringer, der kan forøge den grønlandske befolknings erhvervsmuligheder, forbedre uddannelsen og boligforholdene og hæve den sociale standard i Grønland. Erhvervsmæssigt peges der på betydningen af udviklingen af helårsfiskeri med større fiskerfartøjer fra Grønland.

Et samfund i fremgang og udvikling, et samfund med en voksende befolkning, med erhvervsmæssige ændringer og udvidelser, med forøgede behov for uddannelse og med højere krav til levestandard og bolig — i et sådant samfund kan overgangsproblemer ikke undgås.

Det er væsentligt for de fortsatte fremskridt, at såvel de store opgaver som de vanskeligheder, der foreligger, løses gennem forhandling og i det bredest mulige samarbejde såvel mellem de politiske partier som med alle kræfter uden for denne sal, der har et ansvar. Viljen til at tjene helhedens interesse er nødvendig, og den sammenhæng, der vil være mellem mange af de foreliggende opgaver, må ikke tabes af syne. Regeringen er overbevist om, at der gennem et samarbejde, der anerkender befolkningsgruppernes indbyrdes afhængighed, vil kunne findes rige muligheder for det danske folks fremtid.

Jeg foreslår, at vi indleder arbejdet i det nyvalgte folketing med et leve Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Den midlertidige formand (*Bomholt*): Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages kl. 12⁵⁰.

Mødet udsat kl. 12⁴⁵.

Mødet genoptaget kl. 12⁵⁰.

Den midlertidige formand (*Bomholt*): Efter at folketinget havde holdt sit sidste møde i forrige samling, modtog vi budskabet om, at et af kongehusets ældste og mest kendte medlemmer, Hans kongelige Højhed Prins Axel, den 14. juli var afgået ved døden. Prins Axel indtog også inden for dansk erhvervsliv en fremtrædende position, og der blev ved hans død af præsidiet givet udtryk

for folketingets deltagelse i kongehusets sorg.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

Fra statsministeren har jeg modtaget følgende skrivelse:

„Statsministeriet.

København, den 23. september 1964.

Jeg tillader mig herved at anmode hr. formanden om at ville meddele folketinget, at jeg i dag til Hans Majestæt Kongen har indgivet det nuværende ministeriums afskedsbegæring, og at Hans Majestæt Kongen har modtaget denne.

I henhold til grundlovens § 15 fungerer ministeriet, indtil nyt ministerium er udnævnt.

J. O. Krag.

/ R. Bruun-Pedersen.

Folketingets formand.“